

be ásott szórthamvas temetkezések. A mellékletek: üveg- és agyagedények, mécsesek, vastárgyak maradványai, egy teljesen összeégett pénz. A 3. századra kelteznek a sírokat.

A sírok fölött kisméretű halmok emelkedtek egykor.

Az ásatáson kezdetben M. Egry Ildikó, majd Gabrieli Gabriella és Tomka Péter működtek közre.

SZŐNYI ESZTER

103. Jobaháza, Dóry-tag (Gesztenyész)

(Győr-Moson-Sopron megye) B; A

A MOL Csorna – Kapuvár gázvezetékének nyomvonalában, a 29,9 km szelvény környékén az előzetes terepbejárás során őskori és avar kori kerámiát gyűjtöttünk. A 10 m széles, 350 m hosszú humuszolás után a felszíntől számított 40 cm-re lévő kavicsos altalajon összesen 205 objektumot figyeltünk meg. Nagyjából a későbronzkori urnamezős kultúra korai szakaszának településnyomait tártuk fel (172 objektum): három oszlopszerkezetes építmény, hulladékgödrök és kutak kerültek elő. Nagy mennyiségű bronzkori kerámiaanyag és néhány bronztű alkotja a leletanyagot.

Az avar kori telep periferiáján elhelyezkedő 25 objektum a kivitelezés során megváltozott adatok szerint a 29,070 és 30,020 szelvények között került elő. Figyelemre méltó két körárok (és egy harmadik részlete), megfigyeltünk még kisebb-nagyobb gödröket és cölöphelyeket. Leleteket csak némelyik tartalmazott, az avar korba sorolásuk topográfiai helyzetük és az őskoriakétól eltérő betöltésük alapján történt.

Az edénytöredékek között sok a csillámos anyagú, hullámvonal és vonalköteg díszes darab, a peremek feltűnően elvékonyodó típusok. A részletes vizsgálat előtt késő avar kori (8–9. század) keltezést tartunk valószínűnek.

Munkatárs: Szőnyi Eszter

M. EGRY ILDIKÓ – TOMKA PÉTER

104. Karancslapujtó

(Nógrád megye) I

A Palócfalu településrész mögötti vízmosásban, másodlagos helyzetben, ismeretlenek által „ledeponált” leleteket találtak. Az ember- és állatcsontokból álló együttes feltehetően egy lovas sírhoz tartozott. A település egész területén folyó közmű-munkák és az ez időben folyó mezőgazdasági talajmunkák az eredeti lelőhelyre semmi támpontot nem nyújtottak.

MAJCHER TAMÁS

105. Karácsond, Ugri-part dűlő

(Heves megye) B ?; LT ?

A 3. sz. főút tervezett, kb. 10 km-es elkerülő szakaszának nyomvonalán történt terepbejárás során, 1998

nyarán lokalizáltuk a lelőhelyet egy dombtetőn. Az út nyomvonalán és attól K-re, a felszínen előkerült néhány kerámiatöredék alapján egy őskori lelőhelyet felteleztünk. A szeptemberben nyitott kutatószelvényben csak két régészeti objektum nyoma került elő, csupán két-három apró, jellegtelen kerámiadarabbal. Ennél fogva az objektumok kormeghatározása bizonytalan, a lelőhely feltehetően késő bronzkori vagy vas-kori. A leletmentést a Mátrai Erőmű Rt. finanszírozta.

DOMBORÓCZKI LÁSZLÓ

106. Karcsa, Kormoska

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) Á

Karcsa községtől ÉNy-ra mintegy 1000 méterre egy alacsony dombháton kezdtük meg 1996-ban egy 11. századi temető feltárását. Az első évben 23 sírt találtunk. 1997 tavaszán folytattuk a munkát. Ez idő alatt feltártuk a 24–102. sírokat, tehát összesen 78 temetkezést. A temetőt három oldalról sikerült lehatárolni, egyedül a DK-i oldalon számíthattunk még újabb sírok előkerülésére. 1998-ban a kérdéses területet is kiástuk, e munka során 5 temetkezés látott napvilágot. Mivel a sírok tömbjét átlagosan 10–15 m széles sávban körbeástuk, s újabb temetkezések sehol nem kerültek elő, a lelőhelyet 107 sírral teljesen feltártnak tekinthetjük. A végleges feldolgozás előtt a következőket állapíthatjuk meg: a sírok sorokba, s a sorok kisebb csoportokba rendeződnek. Feltűnő, hogy a temető közepén mintegy 10×10 méteres üres sáv van, ahol nem találtunk temetkezéseket. Habár régészeti nyoma nincs, de feltehető, hogy e helyen egy talpakra álló kis fatemplom volt hajdan, s e rész ezért maradt szabadon. Ez egyben azt is jelentené, hogy a temetőt benépesítő közösség már keresztény volt. Mindennek nem mond ellent az előkerült leletanyag. Ez utóbbi első pillantásra rendkívül szegényesnek tűnik, hiszen csupán S-végű hajkarikák, gyűrűk, gyöngyök és pénzek voltak a sírokban. Az ékszerek azonban szinte kivétel nélkül rendkívül jó minőségű ezüsből készültek, ami e hajdani közösség anyagi erejére utal. Más ékszerek vagy használati tárgyak sírba helyezését nyilván az új vallás tiltotta. A pénzek közül a legkorábbi egy Béla dux (1046–1060) veret, a többség Szt. László (1071–1095) érméje, a legkésőbbi pedig egy Könyves Kálmán (1096–1116) dénár. E pénzek egyben megadják a temető nyitásának és lezárásának időhatárait is, aminek nem mond ellent az előkerült többi lelet sem. A Kálmán-dénár rendkívüli ritkaságnak számít, eddig csupán az andornaktályai éremkincsből ismerték e pénztípus 6 darabját, s mindeddig nem szerepelt a különböző katalógusokban sem. Érdekes babonás szokásoknak is a nyomára akadtunk: a temető É-i szélét lezáró két sírban (58., 59. sír) a temetés során az elhunytakra édes-